This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Armenian proverbs and sayings tr. into English

Kework Bayyan

Digitized by Google

Dnov. 295.1

Harvard College Library

FROM THE

SUBSCRIPTION FUND

BEGUN IN 1858

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Prov 295.1

3214

HARVARD COLLEGE
OCT 31 1901
LIBRARY

ARMENIAN PROVERBS

AND SAYINGS

TRANSLATED INTO ENGLISH

BY THE

R^d G. BAYAN

VENICE

ACADEMY OF S. LAZARUS

1889

Digitized by Google

Digitized by Google

ARMENIAN

PROVERBS

AND SAYINGS

TRANSLATED INTO ENGLISH

BY THE

R.D G. BAYAN

VENICE

ACADEMY OF S. LAZARUS

1889

Digitized by Google

Pro-295.1

HARVARD COLLEGE
OCT 21 1901
LIBRARY

Subscription Fund

Digitized by Google

There are perhaps, but few proverbs and wise sayings, among any people, which are not at the same time the common property of all nations, and if the spirit of the proverb has been preserved, they are changed in form, in the translation from one language to another.

They convey nearly the same meaning, but they have lost their originality; and it is just this originality that imparts to them the gravity, and the savour of "a proverb."

In one nation a proverb, conveys simply what the words express in their primitive sense; to another a mere whimsical idea is suggested, which however imparts to it the pitch of originality.

It might appear that the proverb has been distorted, but on closer examination - gentle reader - it will be found to possess that charm, to the people, into whose tongue it has been translated;

Digitized by Google

imparted by, and stamped with the skill, and genius of the translator, hence its newness of form is no deterioration from its original piquancy of style.

Among the thousand proverbs and wise sayings in daily use among the armenian people, we have ventured to select a few with the hope that our choice has been judiciously made.

Though we have not always observed a litteral translation, we have not lost sight of the meaning, and spirit of the originals, and have as far as the language would allow, maintained their originality and turn.

Chiefly have we followed the above course in our English translation, and thus with the hope of imparting some little pleasure - in the hours not devoted to the sterner occupations of life - we place our little book in the hands of the indulgent and gentle reader.

P. B.

Digitized by Google

TABLE OF THE ARMENIAN ALPHABET

CAPITAL.	SMALL	CURRENT	NAME	VALUE	SOUND
Ա	ա	ա	ipe	A	a as in part
Բ	բ	բ	pēn	P	p soft
Գ	գ	գ	kim	K	k, q
Դ	դ	դ	tā	T	t soft
Ե	ե	ե	yētch	YÉ	ye as in yes
Զ	զ	զ	zā	Z	z or s between two vowels
Է	է	է	ē	E	e as in met
Ը	ը	ը	yet	E	e as in her
Թ	թ	թ	toe	TH	t hard
Ժ	ժ	ժ	zhe	S or Z	j French
Ի	ի	ի	I	enee	i short

Digitized by Google

CAPITAL	SMALL	CURRENT	NAME	VALUE	SOUND
Լ	լ	լ	L	lewn	l as in lunatic
Խ	խ	խ	KH	khē	kh us Greek χ
Ծ	ծ	ծ	dza	DZ	dz or cz in czar
Կ	կ	կ	ghen	G	gha, as good
Հ	հ	հ	hoe	H	h
Ձ	ձ	ձ	tza	TZ	tz soft
Ղ	ղ	ղ	ghad	GH	gh as Greek
Ճ	ճ	ճ	jē	J	j or dg as in judge
Մ	մ	մ	man	M	m
Յ	յ	յ	he	H	h soft
Ն	ն	ն	noo	N	n
Շ	շ	շ	sha	SH	sh
Ո	ո	ո	wo	W	wo as in word
Չ	չ	չ	tchā	TCH	tch as in fetch
Պ	պ	պ	bē	P	b

Digitized by Google

Ջ	ջ	ջ	tshē	TSH	tch or ch soft in church
Ռ	ռ	ռ	ra	R	r hard
Ս	ս	ս	sē	S	s
Վ	վ	վ	vēv	V	v
Տ	տ	տ	deune	D	d
Ր	ր	ր	rē	R	r soft
Ց	ց	ց	tzoe	TZ	tz hard
Ւ	ւ	ւ	yune	w	u long as in mute
Փ	փ	փ	pure	P	p hard
Ք	ք	ք	kē	K	k hard, or ch as in chaos
Օ	օ	օ	o	O	o
Ֆ	ֆ	ֆ	fē	F	f or ph

Digitized by Google

Digitized by Google

ARMENIAN PROVERBS

AND SAYINGS

TRANSLATED INTO ENGLISH

Ասեղը ուր որ մտնէ, դերձանը ետեւէն կ' երթայ։

Where the needle passes, the thread passes also.

*

Աստուծոյ աչքը որ քաղցր լինի, մատաղի գառն իրան ոտքով կուգայ դուռդ։

If you are favoured by the sky, the lamb of the feast will come of itself to your door.

*

Աստուած ամէն շնորհք մի մարդի չի տալ։

God does not bestow all his blessings on the same person.

Digitized by Google

Առիւծը մեռաւ, բայց մորթը հոն է։

The lion is dead, but his skin is here.

*

Ամէն հաւկիթ երկու դեղնուց չունենար։

Every egg has not two yolks.

*

Աղջիկ ունեցող մօրը ձեռքը ծոցը կ'ըլլայ։

The mother who has a daughter always has a hand in her purse.

*

Ամէն մարդ իր խալկինին տակը փայտ կը դնէ։

Every one places wood under his own pot.

*

Ամէնքը արտ կը ցանեն՝ շիտակ կը բուսնի, իմ ցանածս ծուռ կը բուսնի։

Every one's grain grows straight, mine grows crooked.

*

Ամպլի գոռալնու գէօրայ՝ անձրև չի գալ։

Digitized by Google

The clouds that thunder do not always bring rain.

*

Այնպէս գեղեցիկ է որ մութ պատերուն լուս կուտայ։

He is so handsome that the walls reflect his beauty.

*

Անպտուղ ծառին քար նետող չըլլար։

Nobody casts stones at a fruitless tree.

*

Անհունար մարդի լեզուն՝ երկար կ'ըլնի։

The tongue of the fool is always long.

*

Ան ջուրէն վախցիր, որ ոչ կը թշշայ և ոչ կը խշշայ։

Mistrust the water that does not warble, and the stream that does not chirp.

*

Աջովը գարի կուտայ, ձախովը հաւկիթ կը բնտռէ։

Digitized by Google

He feeds the hen with one hand and takes her egg with the other.

*

Առանց աքաղաղի ալ կը լուսանայ։

The day can dawn without the cock's crowing.

*

Անհոգին հոգը Աստուած կը հոգայ։

God helps the careless man.

*

Անձրեւ օրը հաւերուն ջուր տուող շատ կ'ըլլայ։

When it rains, everybody brings drink to the hens.

*

Ասեղով հոր կը փորէ։

He digs his well with a needle.

*

Ամէն հատիկ՝ մարգարիտ չէ։

Every grain is not a pearl.

*

Ամէն մէկ խօսքդ մէկ ճամահիր, աժի, ամա ո՞ւմ ասես։

Your words are jewels, but to whom do you offer them?

Your words are jewels, but to whom do you utter them ?

*

Ծառ լինի՞ որ քամի չդպչի։

Where is there a tree that is not shaken by the wind ?

*

Գայլը համրանք չիգիտեր։

The wolf knows no reckoning.

*

Երկու երնէկ զիրար չի գտնայ։

Two good fortunes never come together.

*

Աղուէսը փուշին վրայ մէյմը կը նստի։

The fox sits but once on the thorns.

*

Գողը գողէն գողացաւ, Աստուած վերէն զարմացաւ։

One thief has robbed another, God was surprised from above.

Digitized by Google

Ան վաղ էր՝ որ էշը կաղ էր։

It was when my ass crippled itself.

*

Իմ հացս աղ չունի։

My bread has no salt. (My good acts are not known).

*

Աշխարհք խալկին, ի՛նք մէջը շերեփ։

The world is a pot; man a spoon in it.

*

Գողը մի մեղք տարաւ, կորցընողը հարիւրն։

The robber has only committed one crime the robbed one hundred.

*

Արծիւը իր փետուրներէն շինուած նետով կը վիրաւորուի։

The eagle is killed by the arrow made with its own feather.

*

Թիթեռնիկը ծառն է ելեր, ինչ կայ չկայ վար է թափեր։

Digitized by Google

The butterfly posed on the branch would have all on the tree to fall.

The butterfly seated on a branch fears it will break.

*

Աշխարհքս լայնարձակ է, ի՞նչ օգուտ որ սիրտս նեղ է։

If my heart be narrow what avail to me that the world is large?

*

Հարստի հարստութեան չես կարող հասնիլ, դրացի եղիր նրան։

If you cannot become rich, be the neighbour of a rich man.

*

Ապրիլ կայ երկաթ է, ապրիլ կայ արծաթ է։

There is a life of iron and a life of silver,

*

Սուտը կ'ոտանաւորի, բայց չերթար։

The lie runs but goes not go far.

*

Աղուէսը մեր մարագը ձագ է հաներ, մեր թաղին հեզութենէն է։

Digitized by Google

Our dog is so good that the fox has pupped in our poultry-house.

*

Խօսքը արծաթ, լռութիւնն ոսկի։

Speech is silver, silence is golden.

*

Ամէնքն ալ աղա, հապա մեր ջաղացքը ո՞վ աղայ։

If every one be comes lord who shall turn our mill?

*

Քարի տակ կը մնայ, խօսքի տակ չի մնար։

The stones crush him, the words do not.

*

Աւելի պատառ փոր չէ ծակում։

A mouthful more does not pierce the belly.

*

Հարբածին խելօք խօսքն ալ օդը կը ցնդի։

The drunkard's wise words fly with the wind.

Digitized by Google

Թռչունը կուտով կը բռնեն, մարդը՝ արծա-թով։

Birds are caught with grains and man with mon ey.

*

Ինչ տեղ Վիրք կայ՝ գիրք չկայ. ինչ տեղ գիրք կայ՝ Վիրք չկայ։

Where there is a Georgian, there is no book; where there is a book, there is no Georgian.

*

Գետնի յատակին այլ գանձ շատ կայ. մեզ ինչ։

Much riches are under the earth what profit for us?

*

Առանցխունկի մոմի ուխտատեղ կ՚երթայ։

He goes on a pilgrimage without incense and candle.

*

Հարուստը մեռնի՝ աշխարհք թնդայ, աղ-քատը մեռնի՝ մարդ չիմանայ։

If a rich man dies all the world is moved, if a poor one, nobody knows it.

Digitized by Google

Թուրքն ըսեր է. կեր, յետոյ խօսէ. Հայն ըսեր է. թէ՛ կեր թէ՛ խօսէ։

The Turk said :, Eat first and speak afterwards; the Armenian said: Eat and speak at the same time.

*

Արապան կոտրինէ, խրատ տուող շատ կ'ըլլայ։

After the carriage is overturned, many say how to rise it.

*

Գայլին ահիցն գեղ չյիշենք։

Should the fear of the wolf make us forget our village?

*

Առաջ գետին անցքը գտիր, ետքը ջուր մտիր։

Look first for the ford, and then pass the river.

*

Իշուն զռոցին ըսեր են. ձայնդ անսպա՛ռ. ա՛լ զռոցը չէ կտրեր։

One day the ass began to bray they said to him; What a beautiful voice !
- Since then he always brays.

Առաջ շիլ էր, արեգակը զարկաւ կուրացաւ։

He was squint - eyed, the sun made him blind.

*

Առիւծը ճանճ չի բռներ։

The lion does not catch flies.

*

Առաջ լուծ ու կամդ պատրաստիր, ետոյ զիժ մողու ականջիցը բռնիր։

Prepare first the yoke and then you will hold your violent ox by the ears.

*

Իշուն հարցուցին խօնախդ ուր է.—ըսաց. մալուխը գիտէ։

The ass was asked: Where is thy house? - He answered: The sting knows it.

*

Առիւծը կատուին չեմ խեղդել տար։

I do not advise the cat to strangle a lion.

*

Մուկը կատուին՝ միշտ գէշ երազ կը տեսցընէ։

The cat causes bad dreams to the mouse.

Այնպէս խօսք մ՚ ըսաց որ ակն՚ի մատանւոյն։

His word shines as a diamond in a ring.

*

Այնպէս ըրէ որ կամրջի տակի ջուրը չփախցունես։

Arrange yourself so as not to have to remount the water under the bridge.

*

Այնպէս կը սիրեմ, որչափ աչքս մուխը կամ փոշին։

I like him just as the smoke in my eyes.

*

Ոսկին մութ տեղ լոյս կուտայ։

Gold shines in obscurity.

*

Անուշ քուն կ'ըլլայ ում կողը տաք է։

When one has warm shoulders, one sleeps softly.

*

Ան պատին ան ծեփը կը բաւէ։

For such a wall, such cement.

Ուտեմ տենդիմ, չուտեմ տենդիմ. լաւ է ուտեմ տենդիմ։

Whether I eat or not I shall have the fever, so better eat and have the fever.

*

Անջուր մի բոբիկանալ։

If a river is dried up do not prepare your feet.

*

Ուրիշին աչքը քեզի լոյս չի տար։

We cannot see with the eyes of others.

*

Երեխին բան դիր, հետը գնա։

If you send your child on an errand, go with him.

*

Ագահն է աղքատ, աղքատն աղքատ չէ։

The real poor is the miser, not the actual poor.

The miser is the real poor.

*

Երկաթ ծամելու համար, պողպատէ ակռաներ պէտք է ունենալ։

Digitized by Google

To masticate iron steel teeth are required.

*

Ագռաւին ընկեր եղողը, աղբիւսէ դուրս ելլելու չէ։

He who takes the raven for companion, must not come off the dung-hill.

*

Ագռաւին տեսած սերմը չի կանաչանար։

Grain sown does not grow if the raven has seen it.

*

Երկինքէն է իջեր, ոտքերն ամպոտ է։

He comes down from heaven, and appears still to march on the clouds.

*

Ազնիւ պատառը չտայ յագելոյն դուլ և դադար։

The choisest meal does not satisfy the glutton.

*

Աժան բանը թանկ կը լմըննայ, թանկը՝ աժան

That which costs nothing, is good for nothing, and the dearest is the cheapest.

*

Էշը ինկաւ գարու հորը. Ասաց. Աս լաւ է քան զմեր գոմը։

The ass which fell into a granary (of oats) said: it is better here than in our stable.

*

Ձմեռը բաղնեպան ըլլաս, ամառը այգեպան։

The winter be bath-keeper, the summer vine-keeper.

*

Կարող է վարդը ծովը միջում, մանիշակը կրակին առջին դիմանալ։

What can the rose do in the sea, and the violet before the fire?

*

Ախոռը ծուռ է, կովը կաթ չի տար։

If the stable be beared, the cow will give no more milk.

*

Կուշտը անօթուն մանր կը բրդէ։

Digitized by Google

He who is satiated only gives small pieces to him who is hungry.

He who has well eaten gives but small pieces to him who is hungry.

*

Ականջիդ օղ ըլլան ըսածներս։

Let my admonitions be to your ears, as the rings which are there attached.

*

Կուտը մեր տունն է ուտում, հաւկիթները դռաններում է ածում։

Our hen eats our grain, and lays for our neighbour.

*

Հանդիստ ջուրը, հանդարտ գետը կի փորէ զքէնարները։

Sleepings water and calm streams, consume the borders.

*

Աղէկութիւն ըրէ՝ ծովը թափէ, ծովը չբերէ նէ, ալիքը կը բերէ։

All the good that you do go and throw it into the sea, if the sea does not render it to you its waves will.

Ուր տեղ շուն մը գզուի, հոն կը գտնուի։

He always is there where they shear a dog.

*

Ջուր է մաղում։

He who sifts water, does nothing useful.

*

Աղէկ է խելօքին հետ քար կրել, քան խեւին հետ ուտել խմել։

It is better to carry stones with a wise man than accept the meal of a madman.

*

Աղուէսին հարցուցին. վկադ ո՞վ է. — ասաց. Պոչս է։

The fox was asked: Who is thy witness? — My tail, answered he.

*

Ջուրը գնացած ճամբան չի մոռնար։

The water does not forget its course.

*

Ամէն ջուր գերան չի բերեր։

Every stream does not carry joists.

Digitized by Google

Աղքատ երիցու քարոզը չանցուի։

The sermon of a poor priest is not heard.

*

Սև օձը տեսնողը, սև գաւազանէն կը վախնայ։

Who has seen a black serpent, is afraid of a black stick.

*

Ամէն մարդու սրտումը մի առիւծ է պառկած։

Every man has in his heart a lion that sleeps.

*

Լալին լեզուէն տէրն կը հասկընայ։

Tears are a language, he who weeps only understands them.

*

Ահը՝ էշը ձիէն վազուկ կ՚ընէ։

Fear makes the ass run more rapidly than the horse.

*

Լաւ է սարին տակն ամըչնալ, քանց սարին գլուխը։

Digitized by Google

It is better to be ashamed below the mountain than on its top.

*

Աղուէսին հարցին որն է լաւ։— Ըսաց․ լաւն ան է որ ոչ ես շունին տեսնեմ և ոչ շունը ինծի։

The fox has only a wish: Not to see the dog and not to be seen by him.

*

Խարբերդու անցածը Բալու կը կարդայ։

Staying in Palou, he knows all that goes on in Kharpert (Armenian towns).

*

Մէկ ծաղկով կամ ծիծեռնիկով գարուն չի գար։

A single flower and a single swallow do not always announce the spring.

*

Մէկ ձեռքը ձայն չի հաներ։

One cannot applaud with one hand only.

*

Խելօքը ինչուան մտածեց, խևը իր բանը տեսաւ։

Digitized by Google

The wise is still meditating, while the madman has already done his business.

*

Ով առանց պակասութեան բարեկամ կը փնտռէ, առանց բարեկամի կը մնայ։

He who looks for a friend without a defect will never find one.

*

Մէկ չամիչը օխտը տեղէ կը խածնէ։

He makes seven morsels one currant.

*

Խածանին առջեւը կեցիր քան թէ տուողին առջեւը։

Stand rather before the horse that bites, than before that which kicks.

*

Հորթը որ կովէն առաջ անցնի, գայլը կ'ուտէ։

The calf which goes before the cow is devoured by the wolf.

*

Ով որ փող ունի՝ խելք չունի. ով որ խելք ունի՝ փող չունի։

Digitized by Google

He who has money has not always wit, he who has wit has not always money.

*

Մի սատակիր իմ էշս, գարուն է բացվում, եօնճէն է ծլում։

O my ass! do not die yet, the spring will come, and the trefoil will grow.

*

Ոտքդ քարին զարնուի, խղճմտանքդ քննէ։

When thou strikest the stone with thy foot, consult thy conscience.

*

Արեգակը որ այնչափ բարձր ու լուսաւոր է, մէկ փոքր ամպը կը ծածկէ։

As great and resplendent as the sun is, the little cloud which passes hides it from our eyes.

*

Բանը կը հանէ սրտին գամը։

Words draw the nails from the heart.

*

Գայլին ձագը կրթելով գառ չըլլար։

Digitized by Google

The wolf with education becomes no lamb.

*

Գլուխդ որ ցաւի՝ ոտքդ կը մոռնաս։

Footache is forgotten, headache not.

*

Ձի հեծնէ՝ Աստուած կը մոռնայ. ձիէն իջնայ՝ ձին կը մոռնայ։

When he rides a horse, he forgets God, when he comes down from the horse, he forgets the horse.

*

Հասակով գաճաճէն հեռու կեցիր, վասն զի Աստուած գլուխն է զարկեր։

Stand far from dwarfs, for God has striken them on the head.

*

Էշն որ հալևորնայ՝ մրջիւններն ալ վրան կը հեծնեն։

The ass is become so old that the ants climb up on him.

*

Մարը ծեծ ու պատիժ կուտայ, բայց յետոյ կը համբուրէ։

Digitized by Google

The mother punishes and strikes her child, but afterwards kisses it.

*

Ձկան հարցուցեր են. ծովէն ի՞նչ խապար։ — Ըսեր. ըսելիք շատ ունիմ, բերանս լիքն է։

The fish was asked: Have you news from the sea? - He answered: Very much, but my mouth is full of water.

*

Ձուէն ելնէ, հոռճին չհաւնէ։

He came out from the egg, because the shell did not please him.

*

Ճանճը առիւծին ականճը կը մտնէ կը յաղթէ։

The fly enters into the ear of the lion and conquers him.

*

Քամին ասեց մարագին. Դուռդ բաց արա, դարման տուն ածեմ։ — Ասաց. Ոչ քու բերածը կուզեմ, ոչ քու տարածը։

The wind said to the granary: Let your door be opened, I will carry all that

Digitized by Google

you want. — The granary answered: I do not wish either what you carry to me, nor what you carry from me.

*

Ջուր իյնողը անձրևէն չի վախեր։

He that falls into the water, is not afraid of the rain.

*

Ջրհորը չորնալէն վերջ յարգը կը ճանչցուի։

When the well is dried up, then its value is known.

*

Սագը հաւին գրաւական տալ։

Exchange a goose for a hen.

*

Ծալկես՝ առնող չիկայ, ալկես՝ առնող շատ։

You have a load on the shoulders, nobody aids you to carry it. If some one discharges you, every one comes to help.

You carry a load, nobody aids you; are you discharged, every one runs to.

*

Սարին անհոտ ծաղիկն էլ իրան տեղը իրան փառքը վարդի հետ չի փոխել։

Digitized by Google

The flower without perfume on the top of the mountains, would not cede its place and its happiness to the rose of the garden.

*

Ջուրը իյնողը՝ ձեռքը փրփուրներուն կը նետէ։

He that falls in the sea, takes hold of the scums to be saved.

*

Շատ լաւ աղջիկ է։ — ինչէ՞ն յայտնի է։— Մարը վկայեց։

She is a very honest girl. — How do you know it? — Her mother affirms it.

*

Կաշառք տուողին՝ մութ տեղը լուս կուտայ։

He who corrupts with presents, turns light into darkness.

*

Գայլն որ ծերանայ, շներուն խաղալիք կ'ըլլայ։

When the wolf is old the dogs laugh at him.

The old wolf is the sport of dogs.

Digitized by Google

Հեշտ է քարին խոտ բուսցընել, քան թէ քեզի խօսք հասկըցընել։

The grass vill grow on the stones, before I can make you understand.

*

Մարագը հորթը կը հատածնի, սնտուկը՝ երեխէն։

The calf wastes the contents of the rack, the child the saving of the house.

*

Մէկ աչքն մէկալին չի հաւատար։

One eye does not confide in an other.

*

Ուղտը իր կուզը չի տեսներ։

The camel does not see his hump.

*

Մէկին փողն որ աւելնայ, տանը սիւնը ծուռ կ՚ երեւնայ։

When one' s fortune augments, the column of his house appears to him crooked.

*

Մէկ տեսնելիս բարեկամ, երկու տեսնելիս՝ աղբար։

At first sight, friend; at second meeting, brother.

*

Գայլը բուրդը կը փոխէ, բայց բնութքը չի փոխեր։

The wolf changes its skin, but not its nature.

*

Գայլը թողածը կ՚ափսոսայ, հովիւը յափըշտակածը։

The wolf regrets what he has left, and the shepherd what he has kept.

The wolf regrets what it has left to the shepherd, and shepherd what the wolf has taken from him.

*

Բերանդ բանալուն, աչքդ բաց։

When you open the mouth, open also the eyes.

*

Գայլը քաղցածութենէ չէ կրցած քալել, ըսեր են. Տեսէք այնչափ կերեր է որ չի կրնար քալել։

When one sees a wolf enfeebled by

Digitized by Google

hunger, who cannot any longer walk, he cries: See, it has eaten too much, it cannot move.

*

Բերանը ոսպ չթրջեր։

Lips do not wet lentils.

*

Բերաննին լեցուն է, փորերնին պարապ։

He has the mouth full and the belly empty.

*

Գայլը ամպոտ օրը կ'ուրախանայ։

The wolf rejoices with a covered sky.

A covered sky is the joy of the wolf.

*

Առնողին աչքը, ծախողին ձեռքն կ' ըլնի։

The eyes of him who buys, are in the hands of him who sells.

*

Ոչխարին առջևը խոտ ձգելուն պէս, դմա-կը կը նայի որ գիրացա՞ւ։

When the herb is put before the nose of

the sheep, it looks immediately to see if its tail becomes great.

*

Արսըզին երեսը թքեր են, թաթաւ կուգայ, ըսեր է։

Spit at the face of an insolent man, he will say that it is the effect of dew.

*

Բարեկամին հետ կերուխում ըրէ, առու-տուր մի՛ ըներ։

Dine with thy friend, but do no business with him.

*

Բարեկամը նեղ օրն է պէտք։

A friend will be known in difficult days.

*

Բեռին տակ էշը չի ղռար։

The ass does not bray under its load.

*

Տանը կաղութիւնը մինչև աղուեսի տեսութիւնն է։

The hound is lame till he has seen the fox.

Digitized by Google

Մէկին քառասուն օր խև կանչեր են՝ խեն-
թեցեր է։

Having called a man a fool for forty days he became one.

*

Բարեկամին հացը՝ թշնամու պէս ուտելու է։

Eat a friend' s bread as if it were an ennemy' s.

*

Շատ գիտցողը՝ շատ կը սխալի։

Who knows much, mistakes much.

*

Խօսքը կտրիճին կէսն է, տուած խօսքը կը կատարէ։

An honest man keeps his promise.

*

Բարեկամ ինծի չ'օգնող, թշնամի ինծի չվը-
նասող, երկուսը զոյգ մը օղ։

The friend who does not help me, the ennemy who does not injure me, are both a pair of ear-rings.

*

Հաջել չգիտցող շուն, վրան գալ կը բերէ։

Digitized by Google

The dog that does not bark, the wolf falls upon.

*

Մնջի լեզուն անէրը կը հասկընայ։

Words of the dumb are understood only by the dumb.

Words of the dumb are understood only by the Lord.

*

Յաջողութիւն և ձախորդութիւն եղբայր են։

Misfortune and fortune are sisters.

*

Մրջիւնը պզտիկ ա, համա ասլանի ականջ ա մտնում։

The ant is very small, but it enters in the ears of the lion.

*

Նետն ու խօսքը դուրս թռչելէն վերջ, ալ ետ չեն դառնար։

Arrows, as the words, once darted, do not return.

*

Մահը տեսածին պէս՝ ջերմին գոհ կ'ըլլայ։

Digitized by Google

At the sight of death, man calls after the fever.

*

Քաղցած հաւը՝ երազը կուտ տեսնալով, Թառը ոտքով փորելուն՝ վար կ'իյնայ։

A hungry hen dreaming of grain, began to scratch with its claws and fell from the perch.

*

Մէկ ծաղկէն օձը թոյն կը շինէ, մեղուն մեղր։

From the same flower the serpent draws its poison, and the bee its honey.

*

Քօռին ի՛նչ պէտք է թէ ճրագը թանկ է։

What matter to a blindman if the candle is dear?

*

Մէկ քարով պատ չի կայնիր։

A wall is not built with one stone.

*

Մանկութեան ուսումը քարի վրայ փորուածք է, ծերութեան ուսմունքը սառին վրայ գրուած է։

Youth carves on stone, old age on ice.

*

Մէյմը նոր տունին, մէյմը նոր հարսին, ա֊մեն օր մէկ մէկ բան կը պակսին։

The new house, like the new consort, fails every day, on one side.

*

Ագահէն բան ուզելը, ջուրի մէջ ծակ փո֊րել է:

To ask a favour from a miser, is like trying to make a hole in the water.

*

Ագահ մարդուն մի աչքն է կուրած, փառա֊սէրին երկուսն ալ։

The miser is one - eyed, the ambitious is blind.

*

Սոխակը ոսկի վանդակ դրեր են, դարձեալ ա՜խ հայրենիքը կանչեր է։

Even in a golden cage, the nightingale deplores his native land.

*

Վախկոտը մէկ փոսուռայ տեսնէ, հառայ կտայ թէ կրակ կայ։

Digitized by Google

If the timid sees a glow-worm, he shouts: Fire !

*

Տաղին ի՞նչ պէտք է ոսկի սանտր։

To a bald head a golden comb.

*

Տուն խախուտ, մահանայ կարկուտ։

If the house falls, he accuses the hail of it.

*

Ջաղացքը երկու քարէն, սէրն երկու գըլխէն։

As friendship requires two heads, so mills require two stones.

*

Լուր առ տղայէն, հարբածէն, խևէն և կնիկ մարդէն։

Will you know a secret? Ask a child, a madman, a drunkard and a wife.

*

Խենթին սիրտը՝ լեզուին վրայ է, խելացիին լեզուն՝ սրտին վրայ։

The heart of the madman is on his tongue,

Digitized by Google

the tongue of a wise man in his heart.

*

Ծերուն աչքով աղջիկ առ, կէնճին աչքովը ձի առ ։

Choose your consort with the eyes of an old man, and choose your horse with the eyes of a young man.

*

Կանայք իմանան թէ երկինքը սէյիր կայ, սանդուխ կը դնեն որ տեսնեն թէ հոն ինչ կայ ։

If women thought there was something curious in the sky, they would find a ladder to get up and see what there was.

*

Լաւ աղջիկը օխտը տղի համ կուտայ ։

A good girl is worth more than seven boys.

*

Լաւ ձին՝ գարին կ՚աւելցնէ, գէշ ձին՝ խամչի ։

The good horse increases the oats, the bad one, the spurs.

Digitized by Google

Կնկան լաւը օրոցքին տակը կ'իմացուի։

The wife makes herself known at the cradle.

*

Մէկ քաղաք մը կ'երթաս, կը տեսնաս որ գտակները ծուռ են դրեր, դուն ալ ծուռ դիր։

When you are in the town, if you observe that people wear the hat on one side, wear yours likewise.

*

Հայուն խելքն գլխում ա, Վրացուն խելքը՝ աչքումնը։

The wit of an Armenian is in his head, that of a Georgian in his eyes.

*

Մօրուքը համրեր են։

They have counted the hairs of his beard.

*

Մօրուքս բռնկեր է, կ'ըսէ. կեցիր չուպուխըս վառեմ։

My beard is on fire, help! — wait till I light my pipe.

Digitized by Google

Ոտք չթրջած, ձուկ չի բռնուիր։

If you are afraid to wet your feet, you will never catch fish.

*

Նա քո մեղրըն պիտի, նա քո տըզ։

I am not jealous either of thy honey, or of thy buzzing.

*

Որը ջուր չգտնար խմելու, որը անցք չգըտնար անցնելու։

There are those who find no water to drink and who find no water to pass.

*

Մէկ ձեռքը մէկալը կը լուայ, երկուսն ալ խստակ կ՚ըլլան։

One hand washes the other and both are clean.

*

Մի թքներ ան ջրհորը, որուն ջուրը խմեր ես։

Do not spit into the well from which you have drunk the water.

*

Շունն ինչչափ վազէ, տիրոջն հետ գեղ կը մտնայ։

Digitized by Google

As much as the dog runs, it comes to the village with its master.

*

Ոսկի բեռով ջորւոյն առջին ամէն բերդի դրուըները բաց են։

To the mule loaded with gold, every castle opens its gates.

*

Մէկ ոչխարէն երկու կաշի չըլլար։

One cannot extract two skins from a sheep.

*

Որչափ գիտես ալ նէ, մէյմը գտակիդ ալ խորհուրդ հարցուր։

Although you know very much, nevertheless take advice from your hat.

*

Ուզողին մէկ երեսը սև, չտուողին երկուան ալ արապ է։

He who asks has one shame; but he who refuses has two.

*

Ուղտապանին բարեկամ եղողին դուռը ու խալկինը մեծ պէտք է։

He who wishes to be the friend of a conductor of camels, must extend his door and prepare a larger kettle.

*

Ուղտ հեծնողը՝ կուզէ կուզ ման չի գալ։

He that mounts a camel would not become hunch backed.

*

Շատ մի՛ սիրեր՝ ատելը կայ, շատ մի՛ ատեր՝ սիրել կայ։

Love without clamour, hatred can come; hate without rumour, love can return it.

*

Չեմ ուզեր ճէպս ձգէ։

I do not want it, put it in my pocket.

*

Ուղտին քանտրպազութիւնը մազէ կարմընջին վրայ կ'երևնայ՝։

The dexterity of a camel is known when he passes on a bridge of hair.

*

Ո՛ւմ խօսքը անցուկ կ'ըլլայ։ — Հարուստին ու գեղեցկին։

Digitized by Google

Who is preferably heard? - The rich and the handsome.

*

Ուշ գտայ, շուտ կորուսի։

I have found it very late, and lost it very soon.

*

Աւ հեռու է մօտիկ դրացին, քանց զհեռուն։

He who is nearer to your heart, is he who is farther from you.

*

Ա՛խ ժամանակ, ժամանակ. այս ինչ օրերու հասանք. Նժոյգները յարդ կուտեն, գարին կ'ուտէ աւանակ։

O time! where have we arrived? - The courser eats straw and the ass eats oats!

*

Աղէկ է ծերը տանը՝ թէ որ քիչ մը խելք չունենայ նա։

The old man at home should not show too much wit.

*

Աղուէսի փախուստը մինչև քուրքճու թուքանն է։

Աղուէսի փախուստը մինչև քիւրքճու թուքանն է։

The fox's last hole is the furrier's shop.

*

Անժամանակ խօսող խօրօզի գլուխը կը կըտրեն։

The cock that crows at an untimely hour must lose his head.

*

Անմիտը միշտ դժբախտ չըլլար, և ոչ իմաստունը՝ մշտնջենական բարեբախտ։

The fool is never unhappy, the wise is not always happy.

*

Պզտիկ մարդիկ՝ մեծ մեծ երազներ կը տեսնեն։

Little minds have great dreams.

*

Պղինձը վար ինկաւ չկոտրեց, ձէնը վեր ելաւ։

The copper falls and does not break itself, but the echo brings on high the noise of its fall.

Digitized by Google

Սև սիրտ՝ սպիտակ ատամն։

Dark heart white teeth.

*

Սէրը սխտոր է բուսեր։

Love has got grown garlic.

*

Պարտականի երեսը սև կ'ըլնի՝ լեզուն կարճ։

He who has debts to pay has sad eyes and short tongue.

*

Պզին ծայրին բռնցկով զարնել չըլլար։

One cannot give a fisticuf on the point of a needle.

*

Պղտոր ջուրին մէջ ձուկ բռնելը դիւրին է։

It is easy to catch fish in troubled water.

*

Ուղտին ըսին. աչքդ լոյս, քեզ քուռակ ելաւ։ Ըսեց.— ինչ անեմ որ իմ բեռը ինծանից վեր չի ընկնիր։

They told the camel: Good news! a son is born to you: — What matter to me, answered he, will it help me to carry the half of my load?

Շատ ապրողը՝ գիտուն չէ, շատ տեղ քալո-ղըն է գիտուն։

It is not he who has lived the longest, but he who has travelled the longest, that knows the most.

*

Հարստութիւնը՝ գէշին կը սիրունացնի, լա-ւին լեզու կը տայ, չալախին ջուխտ ոտք, քոռին ալ երկու լուս աչք։

Riches gives beauty to the ugly, feet to the cripple, eyes to the blind, and interest to tears.

*

Փարչը՝ ջուրին ճամբան կը կոտրի։

The pitcher is broken on the way to the well.

*

Օտարի ձեռքով լաւ է փուշ քաղել։

Thorns must be gathered by stranger's hands, not by his own.

*

Օձն ամեն տեղ ծուռ կը քալէ, իր բունը շիտակ։

The serpent goes every where crooked, but enters straight into its hole.

Digitized by Google

Քուրդն հարցուցեր է սափրիչին. մազս ճերմա՞կ է թէ սև։ — Ըսեր է. երբ առջևդ թափեմ՝ կը տեսնես։

The Kurd asked the barber: is my hair white or black? — The other answered him: I will put it before you, and you will see.

*

Անտէր գառը՝ գայլն է կերեր։

The lamb without an owner becomes the prey of the wolf.

*

Գաթան ծոցը պաս բռնել կ'ըլլա՞յ մի։

Can one fast with the cake in his hands?

*

Դրուստ ասողի մի ձի, որ ասի ու փախչի։

Give a horse, to him who tells the truth that he may escape after telling it.

*

Էշը հեծնալը մէկ ամօթ, իյնալը երկուս։

He who mounts an ass, has one shame, he who falls from it, has two.

Թշուառութեան չափն որ անցնի, կ'ըսեն. աղէկ նշան է։

When a misfortune oppresses you, they will tell you it is a good sign.

*

Գինիին հարցուցին. աւրածդ շատ է թէ շինածդ։— Ըսաց. շինածս չգիտեմ, աւրածս համրանք չունի։

They asked the wine: Have you caused more ruins than you have accomplished good actions? — He answered: I do not know how many good actions I have accomplished, but the number of ruins of which I am the cause is infinite.

*

Որ մարդու աչք բունին մէջը կը խաղայ, անոր փորին մէջ սատանայ կայ։

He, whose eyes move in their orbit, has the devil in the belly.

*

Որ ջուրը զիս կը խեղդէ, ես անոր ծով կ'ըսեմ։

The water in which I drown, I call an Ocean.

Digitized by Google

Շունէր իրար հետ կռուում են, գէլի դէմ
միանում։

Dogs which fight each other, unite agains
the wolf.

*

Մէկ տուն երկու տանտիկին ըլնի, տախ
տըն անաւել կը մնայ։

The apartment is not well taken, if two
wives command the same house.

*

Ձուկն 'ի ծովին տապակը դնել 'ի կրակին։

Whilst the fish is in the water, do no
put the gridiron on the fire.

*

Հեզ ձիուն կիցը սաստիկ կ'ըլլայ։

The kick of a quiet horse strikes strong

*

Հայ ադամորդու սիրտը, հայ ծովին ա
դունդը, երկուսն ալ մեզի համար մու
են։

The heart of man and the ground of th
sea are fathomless.

Digitized by Google

Սատանային ալ իր բաժին տալու է։

One must give the devil his due.

*

Սառած օձն տաքցընես՝ առաջ քեզի կը խայթէ։

Warm a frozen serpent, and it will sting you first.

*

Խուլն է յաղթեր շատախօսին։

The deaf has lost patience with the babler.

*

Զարկ զթամբը՝ որ իմանայ էշակը։

Whip the saddle, the ass will feel it.

*

Դեւը դարբնոցը չի գնալ։

The devil does not go to the blacksmith's.

*

Փողը ձեռքի աղտ է, լուացուիս՝ կ'երթայ։

Money dirts the hands, when washed it disappears.

Digitized by Google

Շուն՝ ոչ ինքը կուտէ զխոտն, և ոչ գառին կը թողու որ ուտէ։

The dog can not eat the hay, and will not allow the lamb to eat it.

*

Փտտած յարդը առողջ եզի վնաս չի տար։

Rotten straw does not injure the sound ox.

*

Տաշած քարը գետինը չի մնար։

Polished stone does not remain on the earth.

*

Գետնէն ալ ստակ գտնաս նէ, համրէ ու առ։

If you find money on the ground, count it first and then put it into your pocket.

*

Նայէ որ իմաստուն ըլլաս, բայց տգէտ երևնալ սորվիս։

Be learned, but be taken for a fool.

*

Ես քուն՝ բաղդս պարթուն։

I sleep, fortune watches.

Digitized by Google

Ճերմակ ստակը սեւ աւուր համար է։

Silver money is to be kept for dark days.

*

Ձուկը ջրին մէջ մեծ կ՚երեւնայ։

A fish appears larger in the water than it is.

*

Ուրիշին տոպրակին վրայ զռալ չըլլար։

Generosity from the purse of another.

*

Խելքը հասակումը չէ, գլխումն է։

Wisdom is not in years, but in the head.

*

Հարուստին աչքը վարագուրով կ՚ըլլայ։

The eyes of the rich are dim.

*

Ամէն ծաղիկ իր տեսքն ունի, ամէն հասակ իր պէտքն։

Every flower has its perfume, every age its needs.

Digitized by Google

Ուտողը չիտէ, բրդողը գիտէ։

He that eats does not know how much is consumed, but he that cuts knows it very well.

*

Հայրենեաց քարինքը աւելի տաք են քան Բաբելոնի փռները։

The stones of my native country are warmer than the oven of Babylone.

*

Բարեկամը գլխին կը նայի, թշնամին ոտքին։

The friend looks at the head, the ennemy at the feet.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

PRICE 50 CENTIMES

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

MAR 25 '60 H

WIDENER
BOOK DUE
APR 5 1982
7436538

Digitized by Google

Digitized by Google